

Akinafarir Pol Galesian Provinsin itir Sios bagha Osirizim

Akar Faragha Zuim

Gumazamizir faragha Iesusin gin zuiba, me Judan gumazamizibara. Ezi gin Iesus Pol amadazima, a ghua Kantrin Igharazibar Gumazamiziba uaghan Akar Aghuim me mikiri. Ezi gumazamizir kaba Iesusin gin zuima, osimtizir mam oto. Fomira gumazamizir kaba Moses Osirizir Arazibar gin zuir puvati, mati Judaba ami moghin. Egha me Kraisin gin zuima, azangsizir ekiam kamaghin iti: me uaghan Moses Osirizir Arazibar gin mangam, o puvatigham?

Gumazir maba kamaghin ifonge, me gumazir kabar amutu me Judabar arazimin gin mangi uan mikarzir mogomebar aghor, egh Mosesin arazir mabar gin mangam. Ezi Pol ghaze, puvati. A ghaze, e nighnizir gavgavim Kraisi Iesusin iti, ezi bizir kamra e gamima, e Godin damazimin gumazir aghuibar otivigha egha ikirimirir igiam ini.

Judan gumazir kabar maba ti faragha Galesian Provinsin ghue, egha me Kraisin adarazigh amima, me Moses Osirizir Arazibar gin mangsava ami. Pol bizir otozir kam baregha, egha ua Galesiabar nighnizir gavgaviba ko arazibar kirasa, egha a akinafarir kam me bagha an osiri.

Pol akinafarir kam in faragha kamaghin migei, God uabi Aposelin ingangarim damuasava anemisefe. A uabi uan ifongiamin gin zuir

puvatigha, egha gumazitam akamin gin zuir puvati. God an diagha egha Kantrin Igharazibar Gumamaziziba Akar Aghuim akunamin ingangarim a ganingi. Akinafarir kamın, Pol ghua kamaghın migei, gumazamizir nighnızir gavgavim Kraıs İesusın itiba, merara Godın damazımın deragha iti. Akinafarir kamın akar abuananaba kamakın, Kraıs e firizima, Godın Duam tuavim en akazıma, e arazir aghuıbar ıgharaz darazıgh ami.

God aposelin ingangarim damuasa Pol amisefe

(Sapta 1:1-2:4)

¹ Ki Pol. Nguazir kamın gumazitam aposelin ikiasa na misevegha ingangarir kam na ganingizir puvati. God, en Afeziar İesus gamizi a ua dikavizim, a ko Ekiam Kraıs İesus, aning aposelin ikiasa na misefe.

² Ki, na ko itir darazi, e Galesian Provinsın itir Kraısın adarazi bagha akınafarir kam amadi.

³⁻⁵ Datırighın e nguazir kamın itima, arazir kuraba bar e ikiava e adafi. Ezi God en Afeziam en akurvaghasa ifonge. Ezi kamaghın Ekiam Kraıs İesus en arazir kuraba batoghıva, en akurvaghasava areme. En Afeziam God ko Ekiam Kraıs İesus, aning apangkuvim ko navir amirizim ian ikia, egha aning kamaghın ami. Eghti zurazurara gumamaziziba bar Godın ziam fi. Guızbangıra.

*Kıgari, ia God ataghrazi, ezi kamaghın kı digavir
kuram gami*

⁶ Kî faragha Kraisin akar aghuimîn ia mikemezi, ia fo, Kraisin apangkuvim ian iti. Ia fozî, kamaghîn God ian dia ghaze, ia izî. Ezi ia zuamîra Godin ian diazim ataki. Egha ia akar aghuir igharazimîn gin zui. Ezi kamaghîn kî ian arazir kamîn digavir kuram gami.

⁷ Ia ghaze, ia akar aghuir igharazimîn gin zui. Bar puvati, akar aghuir igharazitam ua itir puvati. Ezi gumazir maba Kraisin akar aghuim giraghava akar ifavaribar amuasa. Egha ia gamizi, ia okam nighnisi.

⁸ Eghti e uari, o Godin nguibamîn enselin tam akar aghuir e faragha ia mikinizim ia mikinighan kogh, egh akar igharazitam ia mikinighiva, egh gumazir kam, a helin mangî zurara iki!

⁹ E faragha ia mikemezi moghin, kî datirighin ua ia miġei. Gumazitam akar igharazitam ia mikinighti, eghti an akar aghuir ia faragha gin zuimîn min mangan koghti, gumazir kam helin mangîva zurara iki!

¹⁰ Ia manmaghin nighnisi? Kî ian navibar amuti da deraghasa, kî ti miġirigiar kam gami? O kî Godin navim damuti a deraghasa, kî ti miġirigiar kam gami? Kî gumazibar damazimîn ziam iniasa, miġirigiar kam gami, o? Bar puvati. Kî ingangarir kam damu, gumazibar damazimîn ziam iniva, egh kamaghîn kî Kraisin ingangarir gumazimîn ikian kogham.

Nguazimîn gumazitam akar kî ia mikirir kam na ganingizir puvati

11-12 Nan adarasi, ki guizbangira ia miġei. Ki ti pura gumazitamın akam ia mikinizı ia anetegha akar igharazımın ġın zui, ezi ki ti diġavir kuram gamıghan koghai. Ezi gumazitam akar aghuir kam na ganıngızır puvati. Egha gumazitam akar kam nan sure gamızır puvati. Krais İesus uabi akar aghuir kam nan akazi ki a ġifo. Kamaghın ia foghasa, ki ia miġei, akar aghuir ki ia mikinizim, kar puram akar gumazitamın akamın otozir puvatızim.

13-14 Ki eghaghanitam ia damuti ia fogh suam, bizir ki miġeir kaba da guizbangira. Nan Judan ovavibar arazıba ikivira ikiasa, kamaghın ki pamtem dar ġın zui. Ki Judabar arazıba bar dar ġın ghua, egha kamaghın ki Judan igiar na ko aghungızıbagh afıra. Kamaghın ki Kraisın adarazıgh asıghasıghasa osımtızıba me ġarısı. Ki Judabar arazıbar ġın ghua arazır kam gamızı, ia a baraki. (İa fo, dughıar kam ki niġnızır ġavġavım İesusın akar aghuımın itir puvatiġha, egha arazır kabagh ami.)

15-17 Nan amebam tiġhar na batamın dughıamın God aposelin ikiasa na ġınaba. Egha ġın a nan apangkuvıgha ingangarır kam damuasa nan dia. Egha kamaghın miġia ghaze, ni nan otarımın akar aghuımın ġun Kantrin İgharazıbar Gumazıbav kınasa, ki ifonge. Bizir kam bagha a uan otarım nan akaghasa ifonge. Egha ki maghıra akar aghuım gumazıbav kınasa egha ua tavın azarazır puvati. Dughıar kam ki aposelin faragha ingarıba bagha Jerusalemın nguıbar ekıamın ghua-vanabozır puvati. Ki maghıra Arabian kantrin ghugha egha ġın uamategha Damaskusın nguıbar

ekiamin ghu.

¹⁸ Egha gin azenir pumuning ko mikezim givazima, ki Pita gifoghiva a ko mikimasa Jerusalemın nguibar ekiamin ghuavanabo. Ki ghugha 15 plan dughiabar a ko ike.

¹⁹ Dughiar kam ki Ekiamin dozim, Jemsra gani. Egha ki aposelin igharazitam uam an ganizir puvati.

²⁰ Ia oregh fogh suam nguazimin gumazitam akar aghuir ki ia mikinizir kamın na mikemezir puvati. Kamaghın ia fogh suam, eghaghanir ki eghara akınafarimin osirir kannagh, a guizbangira. God fo.

²¹⁻²³ Egha ki gin Jerusalem ategha ghua Sirian Provins ko Silisan Provins bar aningın aven arui. Ki kamaghın amima, ezi Judian Distrighın aven itir Kraisin adarazi me tong nan guamin ganizir puvati. Ezi gumazir maba ghaze, Pol fomira en nighnizir gavgavir Godin itim gasighasighasa osimtiziba e garisi. Egha datirighın gumazir kamra Godin akar aghuim gumazamizibav kira egha ghaze, ia nighnizir gavgavim Kraisin iki.

²⁴ Judian Distrighın itir gumazamiziba orazi, God nan nighnizibagh irazi, ezi me bizir kam bagha Godin ziam fe.

2

Aposelin igharaziba, Pol ko uari inigha navir vamira iti

¹⁻³ Ki kamaghın atiati, Kantrin Igharazibar Gumaziba gin Judabar araziba me ikirarigham. Ki

kamaghin nighnisi, gumazir kaba Judabar arazibar gin mangiti, eghti ingangarir ki fomiram amizim ko ingangarir datirighin amim aning pura ingangarir kinim gavagham. Ki kamaghin nighnizima, God bizir kam nan akagha ghaze, ni Jerusalem mangasa ki ifonge. Ki fomira Jerusalem ghuavanabozi, ezi 14 pla azeniba datirighin givazi, ki datirighin God nan akazir bizimin mirara ki uam ategha Jerusalem ghuvanabo. Ki ghua Barnabas ko ghua, egha Taitus uaghan a inigha ghu. E ghuegha ki, Kraisin adarazir ziaba itir gumazir dapanibara, me akuvaghava, akar aghuir ki Kantrin Igharazibar Gumazibav kemezimra, ki me migei. Taitus, na ko ghuzir gumazim, a Grighin gumazimra. Ki akar aghuir Kantrin Igharazibar Gumazibav geir kamra gumazir dapanibav geima, ezi me oregha Taitusin mikarzir mogomem aghorasa a gaghorir puvati.

⁴ Taitusin mikarzir mogomem aghorir migirigiamin mingarim kamaghin oto. Gumazir ifavarir maba mogomemin en tongin ize. Me e gifara mati me guizbangira en marasi. Me orazi, e fomira Judan arazibar apengan itima, da e ikiaghariki, ezi Iesus e gamizima, e datirighin firiaghiri. Ezi gumazir kaba Krai e firizir arazibar ganasa iza ifarava en tongin iti. Gumazir kaba e damuti e ua Judabar arazibar apengan ikiti da uam e ikirarighasa, me ifonge. Egha me Taitusin mikarzir mogomem aghorasa, e migei.

⁵ Ezi e ghaze, akar aghuim a guizbangira

migirigiam, ezi a ia ko ikivira ikiasa, e ifonge. Kamaghin e me baragha tong men akabar gin zuir puvati.

⁶ Ezi Jerusalemin itir gumazir dapaniba, me akar otevir igharazitam nan migirigiam isafurazir puvati. Gumazir kaba me gumazir dapaniba, a dera. God gumazir ziaba itibar garir puvati. Kamaghin, tina ziam iti, o tina ziam pu, nan nighnizim, ziar ekiam pura bizim. Ki migeima gumazir dapaniba oraghava kamaghin migeir puvati, “Ni paza bizir mabav gei.” Egha me bar akar otevir igharazitam nan migirigiam isafurazir puvati.

⁷⁻⁹ God faragha Judan gumazamizibar tongin aposelin ingangarim damuasa, Pita ginaba. Egha ingangarim damuasa gavgavim a ganingi. Egha akar aghuim Judan gumazamizibav kinasa Pita mikeme. Kamaghira God Kantrin Igharazibar Gumazibar tongin aposelin ingangarim damuasa, ki Pol na ginaba, egha God uabi gavgavim na ganingi. Egha ghaze, ni Pol ni Kantrin Igharazibar Gumaziba akar aghuim me mikin. Kraisin adarazir gumazir dapanir pumuning ko mizezim, Jems, Pita ko Jon, me nan migirigiaba baregha, egha fo, God uabi ingangarir kam na ganingi. Me fo, Godin apangkuvim na ko itima, a ingangarir kam na ganingi. Me kamaghin fogha, egha bar akar otevir vamira na ko Barnabas ganingi, “E Judan gumazamizibar tongin ingarti, ni ko Barnabas Kantrin Igharazibar Gumazibar tongin ingar.

¹⁰ Gua me ko ingariva egh gumazamizir

onganarazir Jerusalemın itiba, gua men akurvaghamin nighnizim gın amangan marki.” Ki fomira akurvazir kam gamua iza datirighın a damuasa ifongegha nan nighnizim a bagha bar gavgafi. Egha e ingangarim kamaghın anebigha uari ganigha, egh nighnizir vamira ikiasa uan agharibar suisi.

Ki gari, Pita arazir kuram gamima ki an anogoroke

¹¹⁻¹³ Dughiar mam Pita Antioghın nguibar ekiamın izegha, Kantrin Igharazibar Gumaziba koma api. Ezi gın nighnizir gavgavim Iesusın itir Judan marazi me Jems ko ikegha uaghan Antioghın ize. Me izezi, Pita kamaghın nighnisi, ki Kantrin Igharazibar Gumaziba ko ikıva damiti, Judaba nan ataram, kar mikarzir mogomebar aghorir gumaziba. A kamaghın atiatigha, egha Judan izezir darazigh ifara, egha Kantrin Igharazibar Gumaziba me ategha saghon ikiasa. Egha a Kantrin Igharazibar Gumaziba koma uam apir puvati. Egha a Judabar gumaziba me koma api. An arazir kam gamizi, ezi Judan Antioghın itir nighnizir gavgavim Iesusın itir darasi, me uaghan Kantrin Igharazibar Gumaziba ko iki daman aghua. Egha me ifavarir arazir kam gamima, Barnabas uaghan men mın ami. Ezi gumazir kaba Pitan arazir ifavarimın gın zui. Ezi an arazir kurar kam azenim girizi me bar fo, an arazir kuram gami. Kamaghın amizi, ki Pitan arazir kurar kam bagha an guam gatigha an atari.

¹⁴ Me akar aghuimın guizbangıra migirigiaba

deravira dar gin zui puvati. Ezi ki kamaghin men arazir kurabar ganigha egha, Pita men damazimin kamaghin a migei, “Pita, ni Judabar gumazir mam, egha ni nighnizir gavgavim Krai Iesusin iti, egha ni Judabar araziba ategha, Kantrin Igharazibar Gumazibar arazir mabagh ami. Gumazir maba Jems ko ikegha izezima, ezi ni kantrin igharazibar gumazibar araziba ategha, manmagh sua ua Judabar arazibagh ami? Ni kamaghin amuava, egha manmagh sua Judabar arazibar gin mangasa Kantrin Igharazibar Gumazibav gia, me abiri?”

Gumamazir nighnizir gavgavim Iesusin itiba, merara Godin damazimin dera

(Sapta 2:15-4:30)

Judaba ko Kantrin Igharazibar Gumaziba uaghara, nighnizir gavgavim Iesusin ikiti, eghti God suam, ia nan damazimin dera

¹⁵ Egha Pol migia ghua kamaghin Pita migei, “Guizbangira, e Judan gumazibara, egha ghaze, e ti bar dera. Ezi Kantrin Igharazibar Gumazibara, me arazir kurabagh ami.

¹⁶ Ezi e fo, gumazim Moses Osizirir Arazibar gin zuima, God kamaghin a migeir puvati, ni nan damazimin dera. Bar puvati. Egh gumazim nighnizir gavgavim Iesusin ikiti, anarira God kamaghin a migei, ni nan damazimin dera. Kamaghin e Krai Iesus nighnizir gavgavimin an ti. E fo, gumazitam Moses Osirizir Arazibar gin mangiti,

2:16: Sng 143:2, Ap 13:38-39, 15:10-11, Ro 1:17, 3:20-28, 4:5, 11:6, Ga 3:11, Hi 7:18-19

God kamaghin a mikemeghan kogh suam, ni nan damazimin dera. Nighnizir gavgavim Iesusin itir tuavimra God suam, ni nan damazimin dera. Egha tuavir Moses Osirizir Arazibar gin zuim puvati. E, God kamaghin e mikim suam, ia nan damazimin dera, kamagh sua, e nighnizir gavgavim Iesusin iti.

17-20 “E nighnizir gavgavim Kraisin ikiti, God tuavir kamın suam, e an damazimin dera. Tuavir kamın e fo, e Judaba uaghan Kantrin Igharazibar Gumazibar mın arazir kurabagh ami. Egh e ti kamaghin mikimam, Kraıs uabi arazir kurabar amuasa, gumaziba abiri. Bar puvati. E, Moses Osirizir Araziba ateghıva, egh kamaghin e arazir kurabagh amir puvati. Ki nighnizir gavgavim Godin Otarimin iti. A bar na gifuegha nan akurvaghasa uan mikarzim gasıghasıki. Ezi ikirimirir ki datirighin nguazir kamın amim, ki nighnizir gavgavimin tuavimin gin ghuava, ikirimirir kam gami. Ki Kraıs ko ter ighuvimin aremegha, egha ikirimirir igiam ini. Ezi ikirimirir kam a nan ikirimirimra puvati. Kraıs angamra nan aven iti. Ki ikıva Godin ingangarım damuasa, kamaghin Moses Osirizir Araziba na gamizi ki aremegha ua Moses Osirizir Arazibar gavgavimin apengan itir puvati. Bizir ki Mosesin Osirizir Arazibar apengan ikiava amiziba, ki da gıfa. Egh gin ua dar amuva kamaghin mati ki arazir kurabagh amir

gumazim.*

²¹ Egh ki Moses Osirizir Arazibar gin mangi Godin damazimin deraghti, eghti Kraisin ovevem mati pura bizim. Ezi God uan arazir Moses ganingizibar gin mangan gumazibar anogoroke. Me dar gin mangiva Godin damazimin deraghan kogham. Kamaghin ki Godin apangkuvim damighti a pura bizir kinimin min otivan, ki aghua.”

3

Ia Galesian onganiba, tinara ian nighnizibagh asighasiki?

¹ O Galesiaba, ia bar ongani. E Kraisi Iesusin gun bar deravira ia mikeme. Ezi mati ia uari an garima, a ter ighuvimin areme. Ezi tinara ian nighnizibagh asighasiki.

²⁻⁴ Ki bizir vamira foghasa ian azai. Ia, Moses Osirizir Arazibar gin ghua, Godin Duam iniz, o ia akar aghuim baregha nighnizir gavgavim an ikia, Godin Duam ini? Ia faragha Godin Duamin gavgavimin amodoghin ghuava, egha datirighin ia Godin Duam ategha uan gavgavibar darorim a givasa. Ia ti bar onganighama? Bizir faragha ia

* **2:17-20:** (2:18) Grighin akam, vezin kamın deragha bigha mikemezir puvati. Pol ti kamaghin mikimasa, gumazamiziba Kraisin gin mangi, egh ua Moses Osirizir Arazibar apengan ikian kogham. Kraisin gin zuir marazi, Moses Osirizir Arazibar gin mangisi gavgavigh, egh me uaghan me arazir kurabagh amibar otivigham, mati gumazamizir bar Moses Osirizir Arazibar apengan itibar min iti. Ni Rom 7:4-6in gan. **2:21:** Ga 3:21, Hi 7:11

3:1: Ga 2:13-14, 5:7

bativiziba, ia pura a da isi, o? Nan nighnizimin, ia pura da inizir puvati.*

God gari, ia nighnizir gavgavim an itima a ian akurvasi

⁵ God gari, ia Moses Osirizir Araziba gin zuima, a uan Duam ia ganigha, ian tongin mirakelbagh ami? O a gari, ia nighnizir gavgavim an akar aghuimin itima, a uan Duam ia ganigha ian tongin mirakelbagh ami?

⁶⁻⁹ Ia Abrahamin eghaghanim ginighnigh. God fomira kamaghin fo, gin Kantrin Igharazibar Gumaziba nighnizir gavgavim akar aghuimin ikiti, a kamaghin me mikim suam, ia nan damazimin dera. Ezi Godin Akinafarim kamaghin mikeme, God fomira akar aghuim Abraham mikini, egha kamaghin migei, "Ni bangin, ki nguazir kam in itir kantriba bar deravira me damuam." Abraham nighnizir gavgavim itima, God deravira a gami. Kamaghira gumamaziziba bar nighnizir gavgavim Godin ikiti, a uaghan deravira me damuam.

¹⁰⁻¹² Moses Osirizir Arazibar mingarim, a nighnizir gavgavimin bizim puvati, a bizir igharazim. Ezi Godin Akinafarim ghaze, "Gumazitam Moses Osirizir Araziba bar dar gin mangi, egh dughiaba bar kamaghira damu."† Egha Godin Akinafarim kamaghin migei, "Gumazitam nighnizir gavgavim Godin ikiti,

* **3:2-4:** (3:4) Fofozir gumazir aviriba vezin kam giragha ghaze, "Godin Duam ian tongin amizir bizir aghuiba, ia ti da gin amadas, o? Ki ghaze, ia ti dagh nighnighavira iti." † **3:10-12:** (3:10-12) Gumazitam Moses Osirizir Araziba zurara bar deravira tam in gin zuir puvati.

God suam, ni nan damazimin dera, gumazir kamra zurara deravira ikivira ikiam.” Kamaghin, e bar fo, gumazitam Moses Osirizir Arazibar gin ghua, Godin damazimin derazir puvati. Godin Akinafarim kamaghin migei, “Gumazitam akinafarimin aven itir araziba bar deravira dar gin mangan koghti, eghti God gumazir kam gasighasigham.” Eghti kamaghin tina suam, e Moses Osirizir Arazibar gin mangiva Godin damazimin deragham, kamaghin amir gumaziba, God me gasighasigham.

¹³ Moses Osirizir Araziba kamagh mikeme, e gumaziba bar Moses Osirizir Arazibar gin mangiva, egh ikuvigham. Godin Akinafarim kamaghin mikeme, “Gumazir ter ighuvimin duiba God ghaze, me gumazir kuraba.” Ezi kamaghin Krai en akuravaghasa ziar kam ini, “gumazir kuram.” Egha ziar kam bangin a uam e ini.

¹⁴ God Abraham deravira a gamigha egha ghaze, ki Abraham gamizi moghira, ki Krai Iesusin ingangarimin tuavimin Kantrin Igharazibar Gumaziba deravira me damuam. Egha God kamaghin ifonge, e nighnizir gavgavim Krai Iesusin ikiva, an Duam iniam. Egha kamaghin a uam e ini.

Moses Osirizir Araziba ko Akar Dikirizir Gavgavimin migirigiba

¹⁵⁻¹⁸ Fomira God bizir aghuir gin otivamin gun mikeme. God Akar Dikirizir Gavgavir kam Abraham uan ovavim ko aning ganingi. Godin Akinafarim kamaghin mikemezir puvati, “Nin

3:13: Lo 21:23, Ro 8:3, 2 Ko 5:21, Ga 4:5
2:28-29, Sek 12:10, Ap 2:33

3:14: Ese 11:19, Jol

ovaviba.” An ovavir aviribav geir puvati. An ovavir vamira miġia ghaze, “Nin ovavim.” Kar a Iesus miġei. E God e bagha inabazir biziba inisiva Moses Osirizir Arazibar ġin mangiġva, egh akar dikirizim in tuavim in da inian kogham. Ezi e fo, God fomira akar dikirizim in min bizir kaba Abraham ganingi. Nan adarasi, datirigh in ki gumaziba e zurara amir arazim mikimasa. Gumazitam aremeghsi, egh uan biziba tuiragh uan boribar aningsi, miġirigiar tam osirighti, an miġirigiar kam mati Akar Dikirizir Gavgavim. Eghti gumazitam uam akar igharazitam akar dikirizir kam gifuraghan kogham. Egha kamagh in miġeir puvati, “E akar dikirizir kam in ġin mangan kogham.” Nan miġirigiar mingarim kamakin: Faraghavira God, Abraham ko akar dikirizim gami. Ezi 430 plan azeniba ġivazi ġin God uan arazir osiriziba Moses ganingi. Moses Osirizir Arazir kaba bar ġin otifi. Egha da God in Akar Dikirizir Gavgavim in miġirigiam batueghan kogham. Egh God in akar dikirizir kam angarighan kogham.

¹⁹ Ezi kamagh in manmagh sua God uan osirizir araziba Moses ganingi? God gumazamizibar amuti, me arazir kurabar mingarim gifoghasa, uan osirizir araziba aningi. God faragha akar dikirizim Abraham ganigha ghaze, nin ovavim gumazamiziba bar men akurvaghham. Ezi gumazir kam zuamira izezir puvati. Ezi arazir kurar kaba bagha, God ġin uan osirizir araziba aningi. A kamagh in ifonge, an osirizir araziba iki mangi, ovavim otogham in dughiam in tugham. God uan

osirizir arazir kaba isa enselbar dafarim gatizi, me da isa abuir gumazim Moses ganingizi, abuir gumazim e ganingi.

²⁰ Egh gumazitam ingangaritam damusi gumazir igharazitam ko akar gavgavir dikirizim akirsi, an a isiva abuir gumazimın dafarim datightima, eghti abuir gumazim a isiva gumazir igharazim daningan kogham. Ezi God uabira, a uabi uan akar gavgavir dikirizim Abraham ganingi, egha enselin tam ganingizir puvati, o abuir gumazitam ganingizir puvati.

Datirighin Godin Duam zurara en akurvasi

²¹ Ki kamaghın mikimam, Moses Osirizir Araziba Godin akar fomira dikirizimın apanim gami, o? Bar puvati. Osirizir arazitam ikirimirir aghuim e ganidir puvati. Osirizir arazitam ikirimirir aghuim e danighti, e ti fomira Moses Osirizir Arazibar gin zuima, da e gamima e Godin damazimın deraghai. Moses Osirizir Araziba ikirimirir aghuim anidi puvati.

²² Godin akar dikirizimın mirara e gumazamizir nighnizir gavgavim Kraıs İesusın itir darazi. God bizir kaba e daningasa ifonge. Kamaghın amizi, Godin Akınafarim kamaghın mikeme, nguazir kamın gumazamiziba, arazir kurabar gavgavim bar me ikiaghariki.

²³ Faraghavira nighnizir gavgavir kam izezi puvatizi, arazir kurabar gavgavim e ikiagharighizi, ezi e Moses Osirizir Arazibar apengan iti. Egh

mangî God nighnizir gavgavimîn tuavim en ak-
aghamin dughiam.

²⁴ God kamaghin ifonge, e nighnizir gavgavim
akar aghuimîn ikiti, eghti a suam, ia nan
damazimîn dera. Egha, a uaghan kamaghin
ifonge, Moses Osirizir Araziba e inigh Krai
bagh mangam. Egha kamaghin a Moses Osirizir
Arazibagh amizi, da e gativagha en garir
gumazimîn mîn oto.

²⁵ Ezi datirighin nighnizir gavgavim azenimîn
otozi, e ua Moses Osirizir Arazibar apengan itir
puvatizi da ua e gativagha en gari puvati.

²⁶⁻²⁸ Ia gumazamizir dipamîn rueziba, ia Kraisin
puegha, egha Kraisin mîn otifi. Egha datirighin
Krais Iesusin aven ia ikizir vamira. Judaba ko
Kanttrin Igharazibar Gumaziba puvati, ingangarir
gumazir kiniba ko gumazir firiaghreziba, o gu-
mazamiziba puvati. Ia nighnizir gavgavim Krai
Iesusin ikia, kamaghin ia bar Godin boriba. Ka-
maghin amizima, e ua Moses Osirizir Arazibar
apengan itir puvatizi, da ua e gativagha en garir
puvati.

*Datirighin ia Godin boriba, ezi Moses Osirizir
Araziba ia ikiagharizir puvati*

²⁹ Krai an Abrahamin ovavim. Ezi ia Kraisin
ikizimîn ikiva, egh ia uaghan Abrahamin ovaviba.
Ia Kraisin ikizir kam, iarara God fomira Abra-
hamin ovaviba bizir aghuir kaba me daningasa
Abraham ko akam akiri. Kar iarara, God ia miği.

3:24: Ap 13:39, Ro 10:4, Ga 2:16, Kl 2:17, Hi 9:9-10 **3:29:** Ro 4:13,
9:7, Ga 4:7, 4:28, 5:1, Ef 3:6, Hi 11:18

4

¹ Ezi datirighin ki akar isin zuimin bizir kam deravira ia mikimam. Afeziatam borir aghiritam ikiva, egh gin a uan biziba bar da isiva borir kam daningam. Bizir kaba borim bagha fomira iti. Ezi borim tighar aghuir dughiam, a pura mati a uan afeziamin ingangarir gumazir kinir mam. Bizir kaba, an biziba.

² Egha a suvighavira itima, gumazir an gariba koma an bizibar gariba, an garava egha an biziba sara gari. Egha ghua dughiar an afeziam biziba an agharim darighamim oto. Egha dughiar kamın, a uabi uan biziba inigha dar gari.

³ Ezi e uaghan kamaghin ami, e borir aghiribar min itir dughiam, e nguazim ko overiamin bizibagh ativagha dar garir duar kuraba ko bizir nedaziba, e dar ingangarir gumazir kinibagh ava.

⁴⁻⁵ Ezi God kamaghin ifonge, e an boribar otivasa, egha Moses Osirizir Arazibar apengan itir gumazamiziba, a uam e givezasa. God fomira e givezasa dughiam ginaba. Ezi dughiar a fomira inabazim datirighin otozi, ezi a uan otarim amadazima a ize. Ezi amizim a bate. Ezi a gumazir Moses Osirizir Arazibar apengan itimin min oto. Ezi e Moses Osirizir Arazibar apengan itir gumazamiziba, a ua e ini.

⁶ Ezi ia datirighin Godin boribagh ava. Ezima God uan Otarimin Duam amadazima an en navir averiabar iti. Ezi Duar kam en aven kamaghin dei, "Nan afeziam."

⁷ Kamaghin, ni ua pura ingangarir gumazir kinimin itir puvati. God ni gamizi ni an borim

gava. Egh ni fogh, ni an bizir aghuir inabaziba iniam.

*Tizim bagha nguazir kamın biziba ua ia iki-
agharisi?*

⁸ Fomira ia God gifozir puvatigha, egha bizir guizbangira God puvatiziba dagh amuava, egha dar ingangarir gumazir kinibar mın iti.

⁹⁻¹⁰ Ezi datirighın ia Godın boroghın zui. O ki kamaghın mikımam, God ian boroghın zui. Ia kamaghın nighnigha ghaze, ia zurara Moses Osirizir Arazibar dughiar ekiaba ko iakinir igiabar dughiaba ko azenir igiabar dughiaba ko dagheba otir dughiabar gın mangam. Manmagh sua ia ua nguazim ko overiamın bizibagh ativagha dar garir pura duar kurabar gın zui? Da gavgaviba puvati. Ia ti uamategh dar ingangarir gumazir kinibar ikiasa?

¹¹ Ki ian arazir kam ginighnigha, egha ki kamaghın atiati, ingangarir ki ian tongın amizim an daghem puvatigham.

Ia nan arazibar gın izi

¹²⁻¹⁵ Nan adarasi, ki uabi Moses Osirizir Araziba ategha egha ian mın iti. Ezi ia nan mın iki-asa ki ia gakaghorı. Ia fo, fomira ki Galesian Provinsın izeghava, egha nguibar igharazitamın mangasava amuava egha arımarıam ini. Egha dughiar kamra akar aghuim faragha ia mikini. Nan mikarzim gavgavim puvatigha egha osımtızir ekiam ia ganıngi. Ezi ia akirim ragha na gasarazir puvatigha, egha ia na ko ikian aghuazir puvati. Enselın tam, o Kraıs İesus uabi izıva ia ko ikiti, ia

aning inighiva bar deravira aning damuam. Ezi ki areir dughiamin, ia na inighava arazir kamra na gami. Egha ia na inizi ki ian gara itima, ia arazir kuratam na gamizir puvati. Ki guizbangira kamaghin mikimam, dughiar kamın ia nan akurvaghasa bar ifonge. Egh ia uan damaziba na bagha da asiassa ifuegha da asigha na ganighai. Ia faragha na gifuegha na bagha bar akonge. Ezi ia na gifongezir navir kam datirighin managh iti?

¹⁶ Manmaghin ami? Ki guizbangira akam ia mikini, kamaghin ki ti ian apanim gava?

¹⁷ Ifavarir gumazir kaba kamaghin ifonge, ia me baghavira ikiasa, egha me pura ian kuariba isava, egha guizbangira ian akurvaghamin nighniziba puvati. Ia men nighnizibar gin mangiva egh ia en saghon ikiasa, me ifonge.

¹⁸ Tina gumazir igharaziba baghivira iki, egh men akurvaghamin nighnizir aghuim ikiti, kamaghin dera. Ia zurara arazir kam damuvira iki. Egh ki ia ko ikiamin dughiabara puvati.*

¹⁹⁻²⁰ Ki orazi, ia arazir kam gamima, ki ia bagha okam nighnigha egha ghaze, ki manmaghin ian akurvagham. Ki ia ko itir puvati, Iavzika. Ki ia ko ikia, ti tong akar aghuitam ia mikemeghai. Nan boriba, ia guizbangira Godin boribagh avagh, egh Kraisin min ikiasa, kamaghin ki ia bagha ua mizazir kam barasi. Mati amizim borim batasa isir mizazim.

Hagar ko Sara

4:16: Amo 5:10, Ga 2:5, 2:14 * **4:18:** (4:18) Grighin akam vezin kamin deragha bigha mikemezir puvati.

21-23 Ia gumazir Moses Osirizir Arazibar apengan ikiasa ifongeziba ia na mikim. Ia ti Moses Osirizir Araziba mikemezi moghin fozir puvati? Godin Akinafarim kamaghin mikeme, Abraham otarir pumuning iti. Ingangarir amizir kinim, Hagar, mam bate. Ezi guizbangira an amuim, Sara, mam bate. Ingangarir amizir kinimin borim nguazimin amiziba boriba isi moghin oto. Ezi guizbangira an amuimin borim, an akar dikirizimin tuavimin oto.

24-25 Amizir kamning akar gavgavir dikirizir pumuningin min iti. Eghaghanir kamnagh akar isin zuim an iti. Hagar, a Sainain mighsiamin akar gavgavir dikirizimin min iti. Sainain mighsiam, a kantri Arabian iti. Hagar ingangarir amizir kinir mam. Ezi an boriba uaghan ingangarir gumazir kiniba. Hagar uan boriba ko me ingangarir gumazir kinibar min ti. Ezi Jerusalem datirighin itim, an Hagarin min iti. Datirighin itir Jerusalem uan boriba ko, me Moses Osirizir Arazibar apengan iti, egha ingangarir gumazamizir kinibar min ami.

26-27 Godin Akinafarim kamaghin mikeme,

“Amizir boriba puvatizir kam, nin boriba gin bar avirasemegham,

egh amizir pam itimin boribagh afragham.

Kamaghin ni amizir boriba isir puvatizim, ni bar akongegh.

Ni amizir otirimirir mizazibagh fozir puvatizim,

nin navim deragh, ni bar akuegh,
pamtem dimiva araghasi.”

Ezi kamaghin Jerusalemın igharazim a Godin Nguibamin iti, Moses Osirizir Araziba a ikiagharighizir puvatizima, a datirighin firiaghiri. Ezi an en amebamin min iti.†

28 Ezi nan adarasi, ia Aisakin min ami. Godin akar dikirizim mirara, ia an boriba.

29 Nguazimin amiziba boriba isi moghin otozir otarim, a Godin Duamin gavgavimin otozir otarim pazava a gami. Kamaghira, datirighin Moses Osirizir Arazibar apengan itir gumaziba, e tina Godin Duamin apengan iti, me en aghuagha osimtiziba e garisi.

30 Ezi Godin Akinafarim manmaghin mikeme? A kamaghin migia ghaze, “Ingangarir amizir kinimin borim, a guizbangira Abrahamın amuimin borim ko afeziamın bizir aghuiba da inian kogham. Kamaghin, ia ingangarir amizir kinim uan otarim ko aning batokegh.”

Godin gumamaziba firiaghire

(Sapta 4:31-6:18)

Ia uari bagh ganigh, Moses Osirizir Araziba ua ia iklarighan kogham

31 Nan adarasi, e ingangarir amizir kinimin boriba puvati, e guizbangira Abrahamın amuimin

† **4:26-27:** (4:26) Ves 22in, Pol Sara dibora ghaze, “Guizbangira Abrahamın amuim, Sara.” Kar akar isin zuir mam, Sara Godin akar dikirizimin min iti. Saran otarim Aisak, a Kraisin gin zuir darazir min iti. Ni Galesia 4:28in gan. **4:28:** Ap 3:25, Ro 9:7-8, Ga 3:29
4:29: Stt 21:9, Ga 5:11, 6:12 **4:30:** Stt 21:10, Jo 8:35 **4:31:** Jo 8:36, Ga 3:29, 5:1, 5:13

5

¹ boriba. Krais, e Moses Osirizir Arazibar apengan ikian aghuaghava, egha kamaghin an e gamizi, e firiaghiri. Kamaghin amizi, ia tuivigh gavgavigh. Ia gumazitamin ganti, a ua ia damuti, ia ua ingangarir gumazir kinibar min ikian marki.

² Ia na baragh. Ki Pol, ki ia migei, ia men gantima me ian mikarzir mogomeba aghoreghtima, eghti Kraisin ingangarim tong bar ian akuraghan kogham. Bar puvati.

³ Ki datirighin ua deravira kamaghin ia mikimasa, ni tina gumazitamin ganti, a nin mikarzir mogomem atughti, kamaghin ni uaghan Moses Osirizir Araziba bar dar gin mangam.

⁴ Ia gumazir Moses Osirizir Arazibar gin mangasava amiba, ezi tuavir kamin ia ghaze, e Godin damazimin dera, ia kamaghin Krais ategha gifa. Ia Godin apangkuvimin tuavim ategha gifa.

⁵⁻⁶ Egh gumazim Krais Iesus ko ikiti, eghti arazir gumazibar mikarzir mogomem aghorim, a pura bizim, egh arazir gumazibar mikarzir mogomem aghorir puvatizim, a uaghan pura bizim. Ezima gumazir nighnizir gavgavim itim, an nighnizir gavgavim a gamima, a bar gumazir igharazibagh ifonge, ezi kar guizbangin bizim. Godin Duamin gavgavimin, e nighnizir gavgavim Godin iti. Egha e, dughiar God suam, ia nan damazimin derazim, e a mizuai.

⁷ Ia fomira deraghavira Kraisin tuavimin zui. Ezi tina tuavim apirizima ia ua guizbangin akamin gin

zuir puvati?

⁸ Nighnizir ia datirighin gin tizim, a Godin ian diazimın izezir puvati.

⁹ Yisin muziarim, a bret bar a damighti, a buigham.

¹⁰ Ki kamaghin nighnizir gavgavim iti, Ekiam ian akuragham. Egh ia nan nighnizimın gin mangıva, nighnizir igharazim atakigh. Ki fozir pu, tina ian nighnizibagh asighasisi. Gumazir kam arazir kurar ia gamizim bagh ivezir kuram iniam.

¹¹ Nan adarasi, ia oraki, gumazir maba ghaze, Pol gumaziba uan mikarzir mogomeba aghorir akam dughiabar anekuravıra iti. Egha me guizbangıra kamaghin nighnıva, egha me tizim bagha osımtızim na garısi? Kar guizbangıra nighnizim puvati. Ezi ki ter ighuvimın akam akuri, ezi akar kam gumazibar nighnizibagh asighasisi. Egh ki mikarzir mogomem aghorir akam akunıva, egh ter ighuvimın akam akunan koghti, eghti ter ighuvimın akar gumazibar nighnizibagh asighisizim, a pura akar amirizimın mın otogham, a ua gumazibar nighnizibagh asighisighan kogham.

¹² Gumazir ian navibagh inivir kaba, me mikarzir mogomeba aghoramin arazim bagha bar gavgafi. Kamaghin me uarira uan inibar ghor, egh magh suegh bar dar ghoregh.

¹³⁻¹⁵ Nan adarasi, ia firighrasa, God ifonge, egha kamaghin a ian dia. Eghti ia ua Moses Osirizir Arazibar apengan ikian kogham, egh ia kamaghin

nighnighan marki, “E Moses Osirizir Araziba e ikiaghariğhizir arazir kaba ategha e firiaghire. Egh e navir ghurimın arazibar amuam.” Moses Osirizir Arazibar miğirigiaba, da bar uari inigha akar vamıran iti. “Ni uabi gifongezir moghin uan akar gumazibagh ifongegh.” Ia bar Godin gumamazibar ingangarir gumazibar mın ikivi, uarira uarigh ifongegh. Egh ia uarir atar pura tintinibar uariv sogh, egh ia deravira nighnigh. Ia uarigh asighasigham.

Godin Duam nin sure gamir arazir aghuibar gin mangi

¹⁶⁻¹⁸ Godin Duam koma nin navir ghurim, bizir kamning uaningin apanimning gami. Godin Duam ghaze, ni Godin arazir aghuibara damu. Ezi kamaghin ni dar amuasa. Kamaghin amizima ni arazir aghuibar gin mangisi damuti, nin navir ghurimın araziba suam, marki. Nin navir ghurim suam, “Arazir kuratam damu.” Eghti ni tam damuam. Kamaghin ni arazir kurabar gin mangiti, Godin Duam suam, markiam. E fo, navir ghurimın araziba Godin Duam dikabinasa. Ezima Godin Duam navir ghurimın araziba dikabinasa. Aning uaning adosi. Ezi bizir ia damuasa ifongezim, ia a damighan kogham. Egh ia Godin Duamin gin mangiva, egh ia Moses Osirizir Arazibar apengan ikian kogham. Egh, ia navir ghurimın arazibar gin mangan kogham. Ezi ki kamaghin ia miğei, ia navir ghurimın araziba ateghtima, Godin Duamra ian faraghtima, ia an gin mangi.

19 Ia navir ghurimîn arazibagh fogha gîfa. Arazir kaba, gumazamiziba tintinibar uari koma akua egha arazir mîzirzibagh amuava, egha afiar arazibagh ami.

20 Egha nguazir kamîn biziba e God gami moghîn e uari isa dagh anîdi, imezibagh amir arazibagh amuava, munavîn biziba bagha navim ikuvighava da iniasa navim isi. Egha atara bizibagh asîghasîsi, uarir apanibagh ami, gumazir igharazibar aghua, uabîra uabî gînîghnîsi, biziba bagha uari batogha uari abîsi.

21 Egha dîpar onganiba apava onganîgha, pura gumazamiziba isa pamtemîn diava ighiar kurabar arazibagh ami. Egha arazir kurar maba uaghan kamaghîn iti. Kî fomîra ia mîkemegha gîfa. Egha kî datîrîghîn akar kamra ua ia mîgei. Gumazir arazir kabagh amiba, me God Bizibagh Ativamin Dughiamîn aven mangan kogham.

22-23 Ezi Godîn Duam arazir aghuir kabar amuasava en naviba fe: arazir bar igharaz darazigh ifongezim, navir amîrazim ko bar akongezim, dughorir amîrazim, gumazibar akurvagha, egha arazir aghuibar me gami. Egha guizbangîra mîgîa deravîra bizibagh amua, gumazibar asughasusi, egha navir ghurimîn araziba dikabîri. Moses Osirizir Arazitam arazir kabar anegoroghezir puvatî.

24 Gumazamizir Kraîs Iesusîn gîn zuiba, me navir ghurimîn araziba ko biziba bagha bar ifongezir arazir kuraba inîgha, ter ighuvimîn da

gura. Egha dagh afuzıma, da aremegha gıfa.

²⁵ Godın Duam ikirimirir aghuim e ganıngi. Kamaghın amizıma, anarira e ko daruva en akurvagham.

²⁶ Kamaghın e pura uarira uan ziaba fan kogham. Egh e igharaz darazir navibagh inivti, me uarir ataran kogham. Egh e men bizıba bagh navıba isian kogham.

6

Bizir manam ni uan navir averiamın an opari, bizir kamnaghra, an otogham

¹ Nan adarasi, ian tav arazir kuratam damighti, ia gumazir Godın Duamın gın zuıba, ia navir amirizimın arazıbar a damuva, egh an akuraghti, a uan arazir kuraba ategham. Kamaghın ia deravıra uari bagh gan, Satan ia gifaraghtıma, ia uaghan arazir kuratam damigham.

²⁻³ Ezi gumazitam suam, a ziar ekiam iti, puvati, a ziam pu, egha kamaghın gumazir kam uabıra uabi gifari. Ia igharaz darazir akuragh men osımtızıba ater. Egh ia kamaghın damuva, ia guızbangıra Kraısın arazıbar gın mangam.

⁴⁻⁵ Gumazıba bar, me uari uan arazir me amıbar osımtızıba ateram. Gumazıba uari uan inganarıbar gan, da deras ti puvati. Gumazım kamaghın damuva, a uabi uan arazıbar gan dagh ifongegh. Egh a uan arazıbar gan, egh gumazir igharazımın arazıbara gan dav kiman marki.

⁶ Gumazir Godin akam barazim, a uan bizir aghuitaba an sure gamir gumazim daning.

⁷⁻⁸ Bizir manam ni uan navir averiamin an opari, bizir kamnaghra, an otogham. Gumazitam uan navir ghurimin arazibar gin mangitima, an navir ghurir kamın dagher kuraba otivtima a bar kuvigham. Egh gumazitam Godin Duamin gin mangiti, Godin Duam a damuti, dagher aghuiba otivtima, a ikirimirir aghuir zurara itim iniam. Egh ia suam, ia God gifari, bar puvati. Ia uarira uarigh ifari, egh ia kamaghin damuan marki.

⁹ Egh e ingangarim damusi amiraghan kogh, egh dagheba iniamin dughiamin, e dagher bar aghuiba iniam. Kamaghin e arazir aghuibar amusi amiraghan kogham.

¹⁰ Kamaghin amizima, datirighin dughiam ikiavira itima, e arazir aghuibar gumazir igharaziba bar deravira me damuam. Egh bizir ekiam, e deravira gumazamizir nighnizir gavgavim Ekiamin itibar amuam.

Polin migirigiar abuananaba

¹¹ Ki osirizir osizirir ekiar kaba, ia dar gari, kar ki uabi uan dafarimin osirizir akaba.*

¹²⁻¹³ Ifavarir gumaziba atiatia kamaghin nighnisi, "Gumazir igharaziba kamaghin fogh suam, e nighnizir gavgavim Kraisin ter ighuvimin iti, egh me paziv e damuam." Kamaghin amizima me ian mikarzir mogomeba aghorasa bar gavgafi. Me ghaze, me ian mikarzir mogomeba aghorasa,

6:6: Ro 15:27, 1 Ko 9:11, 9:14 **6:9:** 1 Ko 15:58, 2 Te 3:13, Hi 3:6, 3:14, MAA 2:10 **6:10:** Ef 2:19, 1 Te 5:15, 1 Ti 6:18, Hi 3:6 * **6:11:** (6:11) Ni akar 1 Korin 16:21in itimin gan.

me damightima, me ian mikarzir mogomeba aghorezir bizir kam bagh men ziaba fam. Ezi gumazir uan mikarziba aghorezir kabanagh, me uaghan deravira Moses Osirizir Arazibar gin zuir puvati. Ia oragh. Gumazir kaba ian mikarzir mogomeba aghorasa bar gavgafi. Me kamagh sua, me kamaghin ia damigh gumazir igharazibar damazimin ziar ekiaba iniasa.

¹⁴⁻¹⁵ Ezi mikarzir mogomem aghorir arazim, a pura bizim. Egha mikarzir mogomem aghorir puvatizir arazim, a uaghan pura bizim. God e gamizima e gumazamizir igiabar otifi, ka bizir ekiam. En Ekiam Krai Iesus ter ighuvimin areme. Ezi ki bizir kam bagha uan ziam o gumazir igharazitamin ziam fer puvati. Ki Godin ziamra fe. Iesus ter ighuvimin areme, ezi tuavir kamın nguazir kamın araziba nan nighnizimin aremegha gifa. Egha mati ki uabi ter ighuvimin areme. Egh ki uam nguazir kamın arazibar gin mangan kogham.

¹⁶ Nighnizir kamın suiraghava an gin tiziba, Godin apangkuvim men ikiam. Egh a men navibar amutima me nimira ikiam. Eghti gumazamizir kaba, me guizbangira Godin Israel.

¹⁷ Gumaziba na misoghezi, ezi men duar kuriba nan mikarzimın iti. Ezi ia bizir kabar gan suam, ki guizbangin Iesusin ingangarir gumazim. Eghti gumazitam uam osimtizitam na darighan ka aghua.

¹⁸ Nan adarasi, en Ekiam Krai Iesusin apangkuvim ian duaba ko iki. Guizbangira.

Godin Akar Aghuim; Akar Dikirizir Gavgavir Igiam

The New Testament in the Aruamu language of Madang Province, Papua New Guinea, 2004 Edition Nupela Testamen long tokples Aruamu long Madang Provins long Niugini long 2004

copyright © 2004 Pioneer Bible Translators and the Bible Society of Papua
New Guinea

© Faith Comes by Hearing

Language: Aruamu

Translation by: Pioneer Bible Translators

Godin Akar Aghuim in the Aruamu Language

This translation was produced by Pioneer Bible Translators, and was
published in 2004 by the Bible Society of Papua New Guinea.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the Pioneer
Bible Translators at www.pioneerbible.org

This translation is made available to you under the terms of the Creative
Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in
any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual
words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are
licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,
please contact the respective copyright owners.

2021-03-04

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

8f6beb37-6783-55d5-91ed-8321cc3f5eea